

ROMÂNIA
CONSILIUL CONCURENTEI
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. înşire 15340
Ziua 27 Luna 12 20 21

Doamnei Secretar general Silvia-Claudia MIHALCEA
SECRETAR GENERAL AL CAMEREI DEPUTAŢILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAŢILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 2/10573/27.12.2021

Subiect: Adresa Camerei Deputaţilor (prin intermediul Cabinetului Secretarului General)
nr. Plx 575/7.12.2021, înregistrată la Consiliul Concurenţei cu numărul RG 15340/8.12.2021
(caz nr. 2101480)

PARLAMENTUL ROMÂNIEI - CAMERA DEPUTAŢILOR
DEPARTAMENTUL LEGISLATIV
INTRARE
IEŞIRE
Nr. 4/1483/
30-12-2021

Stimată doamnă Secretar general,

În urma analizării propunerii legislative înaintate sub forma proiectului de *Lege privind asigurarea accesului persoanelor fizice la servicii de internet în bandă largă, la punct fix* (denumit în continuare *proiect de Lege*) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței prin adresa dumneavoastră sus-menționată, în vederea avizării acestuia, luând în considerare că:

- *proiectul de Lege* supus analizei Consiliului Concurenței vizează introducerea unei reglementări în domeniul serviciilor de acces la internet, și anume asigurarea serviciilor de acces la internet în bandă largă¹ la puncte fixe pentru persoanele fizice;
- având obiectivul major, potrivit *proiectului de Lege*, de a reduce decalajul digital² dintre zonele urbane și cele rurale din România (în ceea ce privește acoperirea teritoriului cu rețele de internet de foarte mare capacitate), în momentul de față, creșterea numărului (și a calității) conexiunilor la puncte fixe rămâne soluția adecvată pentru furnizarea de internet de mare capacitate/la viteze ridicate de transfer a datelor care să permită derularea unor activități precum școala online, telemedicina, relația dintre stat și cetățean, sporirea gradului de alfabetizare digitală etc.;
- propunerea legislativă prevede o obligație pentru toate instituțiile și autoritățile publice ca, în termen de trei ani, să conecteze la internet, la viteze mari de transfer a datelor și cu respectarea unor alte condiții de calitate a serviciului, adaptate nevoilor specifice, toate clădirile³ pe care le dețin în proprietate ori le au în administrare și care au ca destinație principală furnizarea de servicii publice,

vă comunicăm că autoritatea de concurență **exprimă prima facie o poziție favorabilă față de acest proiect de act normativ**, în lumina considerentelor și recomandărilor/precizărilor sistematizate mai jos.

¹ Propunerea legislativă stabilește dreptul persoanelor fizice din România de a li se asigura, în măsura în care este rezonabil, accesul la cel puțin un serviciu de internet în bandă largă, prin intermediul unei conexiuni la puncte fixe, în contextul globalizării, fenomen ce implică o serie de procese care au crescut intensitatea comunicării, viteza comunicării, mobilitatea umană, dar și apariția unor noi forme de muncă.

² Constatat și de către Comisia Europeană într-un raport al acesteia, disponibil la <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-romania>

³ Dacă aceste clădiri se află în aria de disponibilitate a cel puțin unei rețele publice de comunicații electronice în măsură să ofere internet la parametrii solicitați.

Cu titlu preliminar, apreciem ca oportună clarificarea terminologiei utilizate în cuprinsul proiectului de Lege, în sensul alinierii acesteia la noțiunile utilizate de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), respectiv de legislația și practica europeană în domeniu, în coroborare cu scopul urmărit de actul normativ. Așa cum vom arăta mai jos, terminologia are și va avea impact asupra modalității în care autoritatea de concurență acționează în domeniul comunicațiilor electronice. În acest sens, menționăm faptul că:

- Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (Directiva privind serviciul universal), invocată în *Expunerea de motive* cu privire la reglementarea serviciului de acces la internet ca serviciu universal, a fost abrogată începând cu data de 21 decembrie 2020, potrivit Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice. Potrivit *Codului european al comunicațiilor* – ce urmează a fi transpus la nivel național – serviciul universal se referă la serviciul adecvat de acces la internet în bandă largă și la serviciul de comunicații de voce⁴.

- Cu toate acestea, în cel mai recent proiect de act normativ privind transpunerea *Codului european al comunicațiilor*, legiuitorul nu a intervenit asupra prevederilor naționale ce reglementează serviciile incluse în serviciul universal. Astfel, la acest moment, legislația⁵ face trimitere doar la dreptul utilizatorilor finali la *acces și conectare, la un punct fix, la rețele publice de comunicații electronice, în condițiile în care conexiunea furnizată trebuie să asigure utilizatorilor finali posibilitatea de a efectua comunicații vocale, comunicații prin fax și comunicații de date, la o viteză de transfer suficientă pentru a permite accesul funcțional la internet, având în vedere tehnologiile utilizate preponderent de majoritatea abonaților și fezabilitatea tehnologică.*

- Potrivit Deciziei ANCOM nr. 7/2011 *privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice*⁶, următoarele servicii sunt parte din serviciul universal:

- furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix;
- accesul la telefoanele publice cu plată;
- serviciul de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților.

În acest context, menționăm inclusiv faptul că **noțiunile de acces funcțional la internet și acces la internet în bandă largă sunt diferite**, atât din perspectiva rațiunii utilizării acestora, dar și prin raportare la conceptul folosit la nivel european.

⁴ A se vedea în acest sens art. 84 și următorul din Codul european al comunicațiilor. Potrivit Anexei V din același act, setul minim de servicii pe care serviciul adecvat de acces la internet de bandă largă are capacitatea de a le susține în conformitate cu articolul 84 alin. (3) este reprezentat de servicii precum:

1. e-mail;
2. motoare de căutare care să permită să se caute și să se găsească toate tipurile de informații;
3. instrumente online de educație și de formare profesională de bază;
4. ziare sau știri online;
5. cumpărarea sau comandarea de bunuri sau servicii online;
6. căutarea unui loc de muncă și instrumente de căutare a unui loc de muncă;
7. interacțiuni profesionale prin intermediul unor rețele în acest sens;
8. servicii bancare prin internet;
9. utilizarea de servicii de e-Guvernare;
10. mijloace de comunicare socială și servicii de mesagerie instantanee;
11. apeluri și apeluri video (calitate standard).

⁵ Potrivit prevederilor art. 79 din Ordonanța de urgență nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice.

⁶ Denumită în continuare Decizia ANCOM nr. 7/2011.

La nivel național, accesul funcțional la internet este definit, potrivit Deciziei ANCOM nr. 7/2011, ca fiind asigurarea serviciului de acces la internet, la un punct fix, care permite o viteză maximă de transfer a datelor pentru descărcare (*download*) de cel puțin 144 kbps. Conform art. 7 alin. (3) din Decizia ANCOM nr. 7/2011, conexiunea furnizată de furnizorul de serviciu universal desemnat trebuie să asigure servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe, inclusiv comunicații prin fax, și accesul funcțional la internet. Prin urmare, **caracterul funcțional** al serviciului de acces la internet se circumscrie **serviciilor minime** la care are dreptul utilizatorul final în România.

Fiecare stat membru care a ales să introducă acest serviciu în sfera serviciului universal,⁷ a realizat o analiză a condițiilor existente în aria sa de competență. Valorile acestui serviciu variază semnificativ, în funcție de circumstanțele fiecărei piețe naționale⁷.

Pe de altă parte însă, potrivit reglementărilor secundare emise de ANCOM, serviciul de acces la internet în bandă largă la puncte fixe presupune serviciul de acces la internet la puncte fixe, care asigură o conexiune permanentă la internet (conexiune dedicată) la o viteză de *download* „best-effort” de peste 144 kbps. Această analiză a avut însă în vedere situația din România, iar valoarea a fost stabilită de comun acord cu operatorii ce furnizează astfel de servicii. La nivel european însă, noțiunea de serviciu de acces în bandă largă este, în general, utilizată pentru viteze de peste 30Mbps.

Complementar, potrivit ultimelor analize de piață, ANCOM a stabilit că *pieșa serviciilor de acces la internet în bandă largă la puncte fixe, care cuprinde serviciile de acces la internet în bandă asimetrică, indiferent de ratele de „partajare” sau vitezele de transmisie furnizate utilizatorilor finali – persoane fizice și utilizatorilor finali – persoane juridice, prin intermediul tehnologiilor de acces la puncte fixe (xDSL, cablu coaxial, cablu UTP/FTP, fibră optică și radio)*. Cu alte cuvinte, această piață include viteze de transfer inclusiv de 2Mbps/10Mbps/30Mbps.

În acest sens, ANCOM a arătat că, *din perspectivă ex ante, o eventuală delimitare a pieței relevante corespunzătoare serviciilor de acces asimetric la internet în bandă largă cu viteze de transmisie „best-effort” de până la 30 Mbps ar corespunde unui număr redus de conexiuni de acces - la data de 30.06.2019, acestea reprezentau numai 17% din totalul conexiunilor de acces la internet în bandă largă la puncte fixe, conexiunile cu viteze de 2 Mbps fiind utilizate într-o proporție și mai mică, pentru un număr limitat de servicii. Astfel, reglementarea acestui segment de piață nu doar că ar aduce beneficii insesizabile pentru utilizatorii finali și pentru piață, în ansamblu, dar ar genera și costuri semnificative.*

Pe de altă parte însă, tipurile de rețea fixă de bandă largă, identificate de autoritatea națională de reglementare, sunt următoarele:

- rețea fixă de bandă largă de bază - are înțelesul de rețea capabilă să asigure servicii de comunicații electronice la puncte fixe la viteze de descărcare (*download*) a datelor de cel puțin 2 Mbps (*download* între 2 Mbps și 30 Mbps);
- rețea fixă de bandă largă rapidă - are înțelesul de rețea capabilă să asigure servicii de comunicații electronice la puncte fixe la viteze de descărcare (*download*) a datelor de cel puțin 30 Mbps (*download* între 30 Mbps și 100 Mbps);

⁷ Pentru mai multe detalii, a se vedea *BEREC - Report on Member States' best practices to support the defining of adequate broadband internet access service*, disponibil la adresa https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/8920-berec-report-on-member-states8217-best-practices-to-support-the-defining-of-adequate-broadband-internet-access-service

- rețea fixă de bandă largă ultrarapidă - are înțelesul de rețea capabilă să asigure servicii de comunicații electronice la puncte fixe la viteze de descărcare (*download*) a datelor de cel puțin 100 Mbps (*download* ≥ 100 Mbps).

Prin urmare, stabilirea în concret a unor caracteristici tehnice pentru *serviciul funcțional de internet în bandă largă*, prevăzut la art. 1 din *proiectul de Lege*, va avea consecințe atât asupra definirii caracterului funcțional, cât și a tipului de bandă largă, cu implicații directe asupra oricăror analize de piață în domeniu.

De asemenea, ANCOM a arătat că, *potrivit Comunicării Comisiei Europene din 25 septembrie 2008 privind revizuirea periodică a scopului serviciului universal în comunicații electronice, termenul de „acces la punct fix” se referă la reședința utilizatorului (acolo unde mai mulți membri ai unei gospodării pot folosi în comun o conexiune), și nu la obligația operatorului de a utiliza o anumită tehnologie fixă, astfel încât nu se impune nicio constrângere în ceea ce privește mijloacele tehnice – fie ele fixe sau mobile – prin care conexiunea este furnizată*⁸.

Revenind la modalitatea de abordare a serviciului universal prin prisma *proiectului de Lege*, în speță asigurarea accesului, la punct fix, al persoanelor fizice la serviciile de acces la internet în bandă largă, având în vedere cele prezentate mai sus, **considerăm că se impun mai multe precizări.**

Astfel, așa cum se reține inclusiv în *Expunerea de motive*, România beneficiază la acest moment de un mediu puternic concurențial în sectorul comunicațiilor electronice. Cu toate acestea, progresul tehnologic impune proprietarilor de rețele de comunicații electronice dezvoltarea infrastructurilor existente, atât cele destinate furnizării serviciilor la puncte fixe, cât și cele destinate furnizării serviciilor la puncte mobile (de ex. utilizarea *tehnologiei 5G*). Consensul la nivel european este că implementarea unor astfel de rețele se poate face doar cu investiții semnificative și de lungă durată. Prin urmare, unul din rolurile statelor membre UE este reprezentat de facilitarea accesului furnizorilor de rețele de comunicații electronice la un cadru legislativ accesibil, predictibil, uniform, capabil să sprijine demersurile acestora, iar nu să impună bariere legislative sau administrative ridicate sau nejustificate.

În acest context, **apreciem că prevederile proiectului de Lege necesită anumite clarificări, sub mai multe aspecte, detaliate în cele ce urmează.**

În primul rând, din analiza textului de lege propus, apreciem că nu este clar dacă și în ce măsură serviciul de acces la internet în bandă largă este calificat ca fiind parte din sfera serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice. Deși art. 1 prevede dreptul persoanelor fizice la serviciul de acces *funcțional* la internet în bandă largă, respectiv art. 6 face referire la obligațiile de serviciu universal, apreciem ca necesară corelarea juridică cu legislația existentă la acest moment. Cu alte cuvinte, apreciem ca fiind oportună armonizarea noțiunii actuale de *acces funcțional la internet* cu noțiunea de *acces funcțional la internet în bandă largă*.

În al doilea rând, precizăm faptul că *proiectul de Lege* nu clarifică dacă serviciul de acces la internet în bandă largă trebuie asigurat de toți operatorii sau doar de cei care dețin în proprietate rețele de comunicații electronice fixe în zonele identificate potrivit propriului art. 5. De altfel, amintim faptul că legislația actuală, în speță OUG nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, prevede strict obligația furnizorilor de rețea de a asigura un anumit număr de posturi telefonice publice cu plată sau de alte puncte de acces publice la serviciile de telefonie, respectiv o acoperire geografică corespunzătoare a acestora, iar nu și obligația construirii unei rețele de comunicații electronice pentru prestarea serviciilor universale.

⁸ https://www.ancom.ro/print/serviciul-universal_1664.

În al treilea rând, precizăm faptul că abordarea statelor membre UE s-a rezumat, în general, la a nu impune criterii tehnologice diferite pentru tipul de rețea – fixă sau mobilă – și, așa cum am arătat mai sus, termenul de *punct fix* vizează în sine locația beneficiarului. ANCOM, de asemenea, a statuat că asigură dreptul de acces la serviciul universal, la un anumit nivel de calitate, indiferent de localizarea geografică și la tarife accesibile, cu respectarea principiului neutralității tehnologice. De asemenea, suntem de părere că beneficiarii unui serviciu universal sunt atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice. Suplimentar față de faptul că legislația europeană și națională include ambele categorii în noțiunea de *utilizator final al unui serviciu universal*, apreciem că motivele invocate de inițiatorii *proiectului de Lege* pot fi replicate și în cazul persoanelor juridice, ca beneficii directe asupra dezvoltării economice în mediul rural.

În final, arătăm faptul că *proiectul de Lege* abordează două situații concurențiale ce, de principiu, se exclud reciproc. Astfel, pe de o parte se intenționează instituirea unor obligații de serviciu universal privind serviciul de acces la internet în bandă largă (reglementare *ex-ante*), iar pe de altă parte se intenționează facilitarea construirii și dezvoltării rețelelor de comunicații electronice în zonele unde acest serviciu nu este acoperit, în condiții concurențiale (abordare *ex-post*).

În acest context, trebuie precizat faptul că instituirea unor obligații de serviciu universal poate fi făcută doar în raport cu un furnizor special desemnat în acest sens, potrivit dispozițiilor *OUG nr. 111/2011*, în urma unei analize exhaustive privind condițiile concurențiale existente pe piață, precum și în raport cu posibilitățile de dezvoltare ale pieței într-un orizont relativ scurt.

Adițional, prestarea unui serviciu universal este supusă unui mecanism de compensare din partea statului român, în măsura în care obligațiile impuse furnizorului pot constitui o sarcină injustă pentru acesta. Cu alte cuvinte, desemnarea furnizorului/furnizorilor de serviciu universal și instituirea unor astfel de obligații vine ca răspuns la un eșec al pieței, iar nu în completarea unor condiții concurențiale de piață.

Complementar, obligațiile privind serviciul universal – definite⁹ ca fiind *obligații specifice impuse unui furnizor de rețele sau de servicii de comunicații electronice care privesc furnizarea de rețele și servicii într-o anumită arie geografică, inclusiv, acolo unde este cazul, aplicarea unor tarife comune prin stabilirea unei medii în aria geografică respectivă ori asigurarea unor opțiuni tarifare specifice pentru persoanele cu venituri scăzute sau cu nevoi sociale speciale* – așa cum am menționat anterior, au reprezentat doar în cazuri excepționale obligații de construire a infrastructurii necesare prestării serviciului universal în cauză, însă nu și în România¹⁰.

De asemenea, menționăm faptul că stabilirea caracteristicilor serviciului de acces la internet în bandă largă ce urmează a fi stabilite potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din *proiectul de Lege* va avea consecințe asupra accesului pe o proprietate publică/privată sau a accesului la o infrastructură fizică destinată instalării rețelelor de comunicații electronice, în mod diferențiat. Astfel, există posibilitatea ca ANCOM să identifice atât localități/zone ce nu sunt deservite de niciun operator telecom, cât și posibilitatea ca anumite arcale geografice să fie deja acoperite de unul sau mai mulți furnizori, însă în condiții inferioare celor ce urmează a fi stabilite. Aceste două situații pot genera consecințe diferite pe cele două laturi ale asigurării serviciului de acces la internet în bandă largă, prezentând riscul unei confuzii generalizate cu privire la drepturile și obligațiile tuturor părților implicate, pentru fiecare tip de rețea și serviciu ce urmează a fi prestat sau este deja prestat.

Referitor la construirea infrastructurii necesare prestării serviciului de acces în bandă largă, autoritatea de concurență apreciază intenția legiuitorului de a facilita aceste demersuri. Cu toate

⁹ Potrivit art. 4 pct. 4 din *OUG nr. 111/2011*.

¹⁰ Potrivit informațiilor publice de care dispunem.

acestea, **eliminarea ANCOM din procedura de aprobare** a condițiilor tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la elemente de infrastructură fizică în localitățile în care persoanele fizice nu au acces la internet în bandă largă, **s-ar putea să aibă consecințe în aval, putând în fapt constitui bariere administrative.**

Astfel, pe de o parte, nu trebuie omis faptul că stabilirea acestor condiții este o sarcină complexă, ce implică o înaltă competență de specialitate, atât tehnică cât și economică. Astfel, autoritatea de reglementare beneficiază deja de o amplă experiență în domeniu și are capacitatea de a stabili aceste condiții într-un termen rezonabil de 90 de zile, prevăzut de lege.

Prin stabilirea unei derogări de la prevederile art. 25 din *Legea nr. 159/2016* și în lipsa oricăror dispoziții suplimentare, cadrul juridic în ceea ce privește obligațiile entităților vizate va deveni lacunar, având impact direct asupra a două componente majore:

- predictibilitatea comportamentului acestora în raport cu acordarea accesului pe proprietate publică/privată, respectiv accesul la infrastructura fizică și
- perioada de timp în care un furnizor de rețea poate beneficia de acest acces.

Ambele componente identificate mai sus pot conduce la crearea unor bariere administrative suplimentare față de cadrul legislativ actual. De asemenea, lipsa aprobării prin decizie a ANCOM a condițiilor tehnice și economice de acces prezintă riscul de a priva autoritățile locale de experiența autorității de reglementare și poate genera soluții diametral opuse, din punct de vedere al ambelor coordonate – economic și tehnic, având efecte direct asupra predictibilității condițiilor pentru construirea și dezvoltarea unei infrastructuri.

Complementar, prevederile privind construirea acestor infrastructuri, precum și acordarea accesului, sunt circumstanțiate în *proiectul de Lege* exclusiv în ceea ce privește serviciul de internet în bandă largă.

Trebuie totuși precizat faptul că infrastructura fizică destinată instalării unor rețele publice de comunicații electronice va permite în fapt instalarea unor rețele ce asigură prestarea mai multor servicii, simultan. Prin urmare, trebuie clarificat care ar fi condițiile de acces la această infrastructură ce excedează serviciului de acces la internet în bandă largă și ce entitate are obligații în acest sens. De asemenea, stabilirea unor condiții diferite pentru accesul la infrastructura fizică în funcție de serviciul de acces la internet în bandă largă ar putea crea, pe de o parte, discrepanțe în tipul de acces acordat, iar pe de altă parte ar putea genera întârzieri în obținerea accesului pentru furnizorii ce doresc să presteze o gamă mai largă de servicii. Suplimentar, costurile administrative - cel puțin - ale unui acces diferențiat în funcție de tipul serviciului furnizat ar putea fi mai ridicate decât în cazul unor condiții uniforme. Astfel, toate aceste elemente pot descuraja eventualele întreprinderi interesate de a-și construi și dezvolta propria infrastructură în zonele vizate de proiect.

În lumina celor de mai sus, autoritatea de concurență semnalează și următoarele aspecte punctuale, ce pot avea ca efect o practică neunitară la nivelul României, lipsită astfel de predictibilitate și, implicit, putând avea consecințe asupra acestui domeniu deosebit de complex atât la nivel tehnic, cât și comercial:

1. cu privire la art. 1 alin. (3) din cadrul *proiectului de Lege*, ce reglementează necesitatea stabilirii unor criterii de rezonabilitate¹¹ pentru furnizarea accesului descris în *proiectul de Lege*, în lipsa unor detalii/stipulări suplimentare, acesta pare a veni în contradicție cu însăși derogarea (în fapt, cu seria de derogări din *proiectul de Lege*) de la art. 2 alin. (2) lit. b), prevedere sistematizată în vecinătatea articolului de mai sus, în condițiile în care

¹¹ Ce au în vedere, după caz, costurile de instalare a serviciului, poziționarea față de o cale de comunicație terestră, condițiile geografice deosebite, situația locativă a persoanelor fizice sau alte asemenea.

tarifele maxime care pot fi percepute de entitățile prevăzute la alin. (1) sau (2) ale art. 6 din *Legea nr. 159/2016* vor acoperi contravaloarea lipsei de folosință și despăgubirea pentru prejudiciile directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor, precum și prin existența și funcționarea rețelelor de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică instalate, ANCOM fiind chemat tocmai în acest sens să stabilească prin decizia președintelui ANCOM aceste limite fundamentate pe calcule detaliate;

2. identic, în cazul derogării prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. c) din cadrul *proiectului de Lege*, în raport cu art. 19 din *Legea nr. 159/2016*;
3. totodată, în privința art. 3 din cadrul *proiectului de Lege*, ce stabilește derogări de la aprobarea ANCOM a tarifelor maxime reglementate prin cadrul creat de art. 25 din *Legea nr. 159/2016*, intenția legiuitorului (ce reiese din text) nu pare a avea un caracter predictibil, cert ca întindere și clar pentru întreprinderile implicate în proiecte, cel puțin în privința limitării maxime a tarifelor accesului la infrastructura fizică destinată instalării de rețele publice de comunicații electronice la nivelul tarifelor pentru *accesul pe proprietăți publice*, mai ales în condițiile posibilității/obligației ANCOM de a impune, conform art. 6 din *proiectul de Lege*, obligații de *serviciu universal pentru asigurarea accesibilității*. Mai mult, utilizarea formulării „[...] cel puțin pentru trei furnizori [...]” pare a consacra situația existentă la acest moment pe piață, fără a lua în considerare posibilitatea și interesul furnizorilor de rețele/servicii de comunicații electronice mai mici, ce operează la nivel regional sau local, respectiv posibilitatea intrării pe piață a unor noi operatori. Prin urmare, propunem ca o astfel de limită să dea posibilitatea unui număr ridicat de operatori de a avea acces la infrastructură, în funcție de cele mai noi proiecte tehnice de construire și dezvoltare.

Din perspectiva incidenței legislației din domeniul ajutorului de stat, observăm că, potrivit art. 2 alin. (3) din *proiectul de Lege*, autoritățile administrației publice centrale și locale pot să atragă finanțare publică sau privată pentru construirea de elemente de infrastructură fizică destinate instalării de rețele publice de comunicații electronice, la care să se acorde acces, gratuit sau contra cost, furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.

Dorim să atragem atenția asupra faptului că, în conformitate cu prevederile art. 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), este considerată ajutor de stat orice măsură de sprijin acordată din surse sau resurse de stat ori gestionate de stat, sub orice formă (centrale, locale sau europene), care poate denatura concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi/sectoare de producție, care implică afectează schimburile comerciale dintre statele membre. Menționăm că prin „avantaj” se înțelege atât acordarea de fonduri efectiv, cât și renunțarea, din partea statului, la anumite venituri care, în mod normal, i s-ar fi cuvenit. De asemenea, precizăm că, din punct de vedere al legislației și jurisprudenței europene, este considerată întreprindere¹² orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul său, modul de organizare juridică sau finanțare. Astfel, spre exemplu, o entitate care, în dreptul intern, are statut de asociație sau de fundație poate, cu toate acestea, să fie considerată ca fiind o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Același lucru este valabil și în ceea ce privește o entitate care face parte în mod oficial din administrația publică sau care este deținută de o autoritate publică. În consecință, acordarea de acces gratuit (pe proprietatea publică, la bunuri publice, la elemente de infrastructură) pentru întreprinderi poate

¹² A se vedea punctul 2 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

implica ajutor de stat și se poate realiza doar cu respectarea legislației europene și naționale¹³ specifice. Totodată, așa cum am menționat anterior, inclusiv entități parte din administrația publică sunt considerate întreprinderi (și trebuie să respecte regulile de ajutor de stat dacă doresc să acceseze finanțare publică) dacă desfășoară o activitate economică (de exemplu, dacă infrastructura fizică destinată instalării de rețele publice de comunicații electronice va fi utilizată pentru realizarea unei activități economice).

Prin urmare, **considerăm necesară introducerea unei prevederi generale, în textul proiectului de Lege, cu următoarea sintagmă „măsurile de natura ajutorului de stat sau de minimis pot fi acordate doar cu respectarea procedurii prevăzute la art. 7-15 din OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 și pentru modificarea și completarea art. 15 din Legea concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare”.** În plus, pentru a evita limitarea modului în care se poate acorda sprijin financiar, **recomandăm înlocuirea textului de la art. 2 alin. (3) lit. b) din proiectul de Lege cu următoarea sintagmă: „acordarea de ajutoare de stat sau de minimis”.**

Totodată, dorim să subliniem faptul că instituirea unei obligații de serviciu universal (așa cum este prevăzut la art. 4 din *proiectul de Lege*) poate implica ajutor de stat și se poate realiza doar cu respectarea prevederilor din Comunicarea Comisiei¹⁴ „Orientări comunitare pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă” (caz în care poate fi necesară notificarea măsurii la Comisia Europeană, înainte de punerea sa în practică). Pentru a exemplifica posibilitatea incidenței legislației din domeniul ajutorului de stat, menționăm cazul în care o autoritate competentă decide să acorde unei întreprinderi un drept exclusiv și/sau o compensație de orice natură în schimbul îndeplinirii unor obligații de serviciu public și care constituie un avantaj economic pentru respectiva întreprindere.

În concluzie, având în vedere toate aspectele identificate anterior, respectiv consecințele în lanț pe care *proiectul de Lege* le poate avea pe termen mediu și lung, autoritatea de concurență apreciază că nu deține suficiente elemente pentru a identifica ordinul de mărime exact al efectelor negative (asupra concurenței pe piața comunicațiilor electronice) ale reglementărilor propuse.

Consiliul Concurenței își manifestă disponibilitatea de a colabora cu organele de decizie și de a asigura sprijin de specialitate, în condițiile în care legislația secundară va fi modificată ca urmare a prevederilor *proiectului de Lege*. De asemenea, apreciem ca utilă transmiterea eventualelor proiecte de acte normative secundare din acest domeniu spre analiză din perspectiva regulilor de concurență.

Asigurându-vă de întreaga noastră colaborare, vă stăm la dispoziție pentru orice alte detalii sau eventuale clarificări.

Cu deosebită considerație,

Bogdan M. CHIRITOIU
PRESEDINTE

¹³ A se vedea procedura de avizare prevăzută la art. 7-15 din OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 și pentru modificarea și completarea art. 15 din Legea concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare.

¹⁴ Jurnalul Oficial seria C, nr. 235, 30.9.2009.